ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 9ης Ιουνίου 2005 *

Στην υπόθεση C-287/02,

με αντικείμενο προσφυγή ακυρώσεως δυνάμει του άρθρου 230 ΕΚ, ασκηθείσα στις 9 Αυγούστου 2002,

Βασίλειο της Ισπανίας, εκπροσωπούμενο από τον L. Fraguas Gadea, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγον,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από τον M. Niejahr και την S. Pardo Quintillán, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Rosas, πρόεδρο τμήματος, A. Borg Barthet, J.-P. Puissochet, S. von Bahr και J. Malenovský (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 20ής Ιανουαρίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την προσφυγή του, το Βασίλειο της Ισπανίας ζητεί την ακύρωση της αποφάσεως 2002/461/ΕΚ της Επιτροπής, της 12ης Ιουνίου 2002, για την εκκαθάριση των λογαριασμών των κρατών μελών στο πλαίσιο των δαπανών που χρηματοδοτούνται

από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Εγγυήσεων, για το οικονομικό έτος 2001 (ΕΕ L 160, σ. 28, στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), κατά το μέρος που αφορά το εν λόγω κράτος μέλος.

Το νομικό πλαίσιο

2 Ο κανονισμός (ΕΚ) 1258/1999 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, περί χρηματοδοτήσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΕΕ L 160, σ. 103, στο εξής: βασικός κανονισμός), προβλέπει, στα άρθρα του 1, παράγραφος 2, στοιχείο β', και 2, παράγραφος 2, ότι το τμήμα Εγγυήσεων του ΕΓΤΠΕ χρηματοδοτεί τις παρεμβάσεις που προορίζονται για τη σταθεροποίηση των γεωργικών αγορών και οι οποίες αναλαμβάνονται σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες στο πλαίσιο της κοινής οργάνωσης των αγορών αυτών.

3 Κατά την ένατη αιτιολογική σκέψη του βασικού κανονισμού:

«[...] θα πρέπει να θεσπισθούν δύο τύποι αποφάσεων, ένας που θα αφορά την εκκαθάριση των λογαριασμών του τμήματος Εγγυήσεων του Ταμείου και ένας άλλος για τον καθορισμό των συνεπειών, συμπεριλαμβανομένων των δημοσιονομικών διορθώσεων, που έχουν τα αποτελέσματα των ελέγχων συμφωνίας των δαπανών προς τις κοινοτικές διατάξεις».

4 Όσον αφορά τον πρώτο τύπο αποφάσεων, δηλαδή αυτών που αφορούν την εκκαθάριση, το άρθρο 7, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού επιβάλλει στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων την εκκαθάριση των λογαριασμών των

οργανισμών πληρωμών πριν από τις 30 Απριλίου του έτους που ακολουθεί το εξεταζόμενο οικονομικό έτος, βάσει των πληροφοριών που αναφέρονται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του ίδιου κανονισμού. Σύμφωνα με την τελευταία αυτή διάταξη, τα κράτη μέλη οφείλουν να διαβιβάζουν κατά τακτά διαστήματα στην Επιτροπή τους ετήσιους λογαριασμούς των εγκεκριμένων οργανισμών πληρωμών σχετικά με τις πράξεις που χρηματοδοτούνται από το τμήμα Εγγυήσεων, συνοδευόμενους από τα στοιχεία που απαιτούνται για την εκκαθάρισή τους, καθώς και βεβαίωση για την πληρότητα, την ακρίβεια και την ειλικρίνεια των λογαριασμών που διαβιβάζονται.

5 Το άρθρο 7, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του βασικού κανονισμού προβλέπει, επιπλέον, ότι η απόφαση εκκαθάρισης των λογαριασμών καλύπτει την πληρότητα, την ακρίβεια και την ειλικρίνεια των λογαριασμών που διαβιβάζονται και δεν προδικάζει τη λήψη τυχόν μεταγενέστερων αποφάσεων, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου.

6 Όσον αφορά τον δεύτερο τύπο αποφάσεων, δηλαδή αυτών που αφορούν τη συμφωνία των δαπανών με τις κοινοτικές διατάξεις, το άρθρο 7, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του βασικού κανονισμού προβλέπει ότι η Επιτροπή, «σε περίπτωση που διαπιστώσει ότι οι δαπάνες δεν πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες, αποφασίζει την απόρριψη αιτήματος κοινοτικής χρηματοδότησης δαπανών [...]».

7 Το εν λόγω άρθρο 7, παράγραφος 4, ορίζει επίσης, με το δεύτερο και τρίτο εδάφιο, τη διαδικασία που πρέπει να προηγείται οποιασδήποτε αποφάσεως περί απορρίψεως χρηματοδοτήσεως. Η διαδικασία αυτή προβλέπει ότι τα αποτελέσματα των ελέγχων της Επιτροπής καθώς και οι απαντήσεις του οικείου κράτους μέλους κοινοποιούνται γραπτώς και ότι, κατόπιν τούτου, τα δύο μέρη επιχειρούν να έλθουν σε συμφωνία για τη συνέχεια που θα δοθεί. Σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί συμφωνία, το οικείο κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει, εντός τεσσάρων μηνών, την έναρξη διαδικασίας για συμβιβασμό των αντίστοιχων θέσεων.

8 Δυνάμει του άρθρου του 16, παράγραφος 1, ο βασικός κανονισμός καταργεί και αντικαθιστά τον κανονισμό (ΕΟΚ) 729/70 του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 1970, περί χρηματοδοτήσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/005, σ. 93). Η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου διευκρινίζει ότι οι αναφορές στον προηγούμενο κανονισμό θεωρούνται ότι γίνονται στον βασικό κανονισμό και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας που εμφαίνεται στο παράρτημα Ι. Κατά το άρθρο του 20, δεύτερο εδάφιο, ο βασικός κανονισμός εφαρμόζεται για τις δαπάνες που πραγματοποιούνται από την 1η Ιανουαρίου 2000.

9 Το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) 1663/95 της Επιτροπής, της 7ης Ιουλίου 1995, για τη θέσπιση λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού 729/70 όσον αφορά τη διαδικασία για την εκκαθάριση των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων (ΕΕ L 158, σ. 6), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2245/1999 της Επιτροπής, της 22ας Οκτωβρίου 1999 (ΕΕ L 273, σ. 5, στο εξής: κανονισμός εφαρμογής), προβλέπει ότι, για τους σκοπούς της εκκαθάρισης των λογαριασμών, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού, το κράτος μέλος αποστέλλει στην Επιτροπή, έως τις 10 Φεβρουαρίου του έτους που ακολουθεί το τέλος του οικείου οικονομικού έτους, τους ετήσιους λογαριασμούς των δαπανών που επιβαρύνουν το τμήμα Εγγυήσεων του Ταμείου, τις εκθέσεις που καταρτίζει κάθε υπηρεσία ή οργανισμός πληρωμών, καθώς και τα πιστοποιητικά και τις εκθέσεις του ή των οργανισμών πιστοποίησης.

10 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού εφαρμογής ορίζει ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 7, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού απόφαση εκκαθάρισης καθορίζει, υπό την επιφύλαξη των αποφάσεων που θα ληφθούν μεταγενέστερα σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου αυτού, το ποσό της δαπάνης που πραγματοποιήθηκε σε κάθε κράτος μέλος κατά τη διάρκεια του εν λόγω οικονομικού έτους και η οποία πρέπει να καταλογιστεί στο ΕΓΤΠΕ, καθώς και τις μειώσεις και αναστολές προκαταβολών για το ίδιο οικονομικό έτος. Το άρθρο 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού εφαρμογής έχει ως εξής:

«Τα προς ανάκτηση ή πληρωμή ποσά από ή προς κάθε κράτος μέλος σύμφωνα με την απόφαση της εκκαθάρισης λογαριασμών που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο

προσδιορίζονται αφαιρώντας τις προκαταβολές που πληρώθηκαν για το εν λόγω οικονομικό έτος, δηλαδή το 2001, από τις δαπάνες που αναγνωρίζονται για το ίδιο έτος σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο. Τα προς ανάκτηση ή πληρωμή ποσά αφαιρούνται ή προστίθενται στις προκαταβολές που καταβάλλονται κατά τον δεύτερο μήνα που έπεται του μήνα κατά τη διάρκεια του οποίου λήφθηκε η απόφαση εκκαθάρισης λογαριασμών.»

11 Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού εφαρμογής, «η Επιτροπή ανακοινώνει τα αποτελέσματα των ελέγχων της στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, μαζί με τις τροποποιήσεις που προτείνει, πριν από τις 31 Μαρτίου που έπεται του τέλους του χρηματοδοτικού έτους».

12 Το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής έχει ως εξής:

«Σε περίπτωση που, μετά τη διεξαγωγή έρευνας, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι δαπάνες δεν πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες, ανακοινώνει στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος τα αποτελέσματα των ελέγχων της και υποδεικνύει τα διορθωτικά μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν προκειμένου να διασφαλιστεί στο μέλλον η τήρηση των προαναφερθέντων κανόνων.

Στην ανακοίνωση γίνεται μνεία του παρόντος κανονισμού. Το κράτος μέλος απαντά εντός δύο μηνών [...]

Μετά τη λήξη της προθεσμίας που χορηγείται για την απάντηση, η Επιτροπή καλεί το κράτος μέλος σε διάλογο και τα δύο μέρη καταβάλλουν κάθε δυνατή

προσπάθεια προκειμένου να καταλήξουν σε συμφωνία όσον αφορά τα μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν, καθώς και όσον αφορά την εκτίμηση της σοβαρότητας της παράβασης και της χρηματοοικονομικής ζημίας που υπέστη η Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Μετά τη διεξαγωγή διαλόγου και τη λήξη κάθε προθεσμίας που τάσσει η Επιτροπή, σε διαβούλευση με το κράτος μέλος, μετά τον διάλογο για την κοινοποίηση πρόσθετων πληροφοριών ή, αν το κράτος μέλος δεν αποδέχεται την πρόσκληση εντός προθεσμίας που τάσσει η Επιτροπή, μετά τη λήξη της προθεσμίας αυτής, η Επιτροπή κοινοποιεί επίσημα τα συμπεράσματά της στο κράτος μέλος [...]. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του εδαφίου 4 της παρούσας παραγράφου, στην κοινοποίηση αυτή θα περιλαμβάνεται εκτίμηση των δαπανών που η Επιτροπή προτίθεται να εξαιρέσει βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1258/1999.

Το κράτος μέλος πληροφορεί την Επιτροπή, [το συντομότερο δυνατό] για τα διορθωτικά μέτρα που λαμβάνει προκειμένου να διασφαλιστεί η τήρηση των κοινοτικών κανόνων καθώς και για την ημερομηνία έναρξης της ισχύος τους. Η Επιτροπή εκδίδει, ανάλογα με την περίπτωση μία ή περισσότερες αποφάσεις βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΚ) 1258/1999 για την εξαίρεση των δαπανών που δεν είναι σύμφωνες με τους κοινοτικούς κανόνες μέχρι την ημερομηνία έναρξης της ισχύος των διορθωτικών μέτρων.»

Τα πραγματικά περιστατικά και η διαδικασία

13 Αφού έλαβε τους ετήσιους λογαριασμούς για τις δαπάνες που είχαν πραγματοποιήσει οι ισπανικοί οργανισμοί πληρωμών για το οικονομικό έτος 2001, η Επιτροπή κοινοποίησε τα αποτελέσματα των ελέγχων της στις ισπανικές αρχές με έγγραφο της 27ης Μαρτίου 2002. Διευκρινίζοντας ότι το έγγραφο αυτό συνιστά ανακοίνωση δυνάμει τόσο του άρθρου 7, παράγραφος 2, όσο και του άρθρου 8, παράγραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής, η Επιτροπή επισήμανε ότι πρότεινε την εκκαθάριση διαφόρων οργανισμών πληρωμών, περιλαμβανομένου του οργανισμού

της Ναβάρα, πριν από τις 30 Απριλίου 2002. Προσέθεσε ότι, αντιθέτως, δεν πρότεινε την εκκαθάριση των λογαριασμών των οργανισμών πληρωμών του Fondo español de garantía agraria (FEGA), της Castille-La Manche, των Βαλεαρίδων Νήσων, της Rioja και της Χώρας των Βάσκων. Ένα παράρτημα του εγγράφου αυτού προσδιόριζε, για κάθε χωριστή περίπτωση, τον χαρακτήρα των περαιτέρω ελέγχων και πληροφοριών που απαιτούνταν πριν από τη διατύπωση προτάσεως εκκαθαρίσεως, καθώς και τα πορίσματα των ελέγχων της Επιτροπής.

14 Στις 19 Απριλίου 2002, κατά τη συνάντηση της διαλαμβανόμενης στο άρθρο 7, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού επιτροπής του ΕΓΤΠΕ, στην οποία μετέσχον και οι ισπανικές αρχές, η Επιτροπή διένειμε συνοπτική έκθεση που περιελάμβανε τα αποτελέσματα των επαληθεύσεων αυτών (στο εξής: συνοπτική έκθεση) καθώς και σχέδιο αποφάσεως για την εκκαθάριση των λογαριασμών.

15 Με έγγραφο της 22ας Απριλίου 2002, οι ισπανικές αρχές απέστειλαν στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις τους για το εν λόγω σχέδιο αποφάσεως και για τη συνοπτική έκθεση.

16 Με έγγραφο της 25ης Απριλίου 2002, οι ίδιες αρχές διαβίβασαν στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις τους για τους λογαριασμούς του οργανισμού πληρωμών της Castille-La Manche, στηριζόμενες σε έγγραφο που είχε καταρτίσει ο οργανισμός πιστοποίησης στις 23 Απριλίου 2002, απαντώντας στο σχέδιο αποφάσεως της Επιτροπής (στο εξής: έγγραφο σχετικό με το σχέδιο αποφάσεως), και το οποίο αφορούσε τόσο την εκκαθάριση των λογαριασμών όσο και την εκκρεμή διαδικασία ελέγχου της συμφωνίας της εκκαθάρισης. Οι ισπανικές αρχές ισχυρίστηκαν ότι ο οργανισμός πιστοποίησης θεωρούσε ότι είχε λάβει επαρκείς εγγυήσεις ότι οι λογαριασμοί ήταν πλήρεις, ακριβείς και ειλικρινείς. Έκριναν ότι η διόρθωση που πρότεινε η Επιτροπή δεν έπρεπε να περιλαμβάνει, επιπλέον, τις αντισταθμιστικές αποζημιώσεις, αλλά να περιορίζεται στις ενισχύσεις που είχαν χορηγηθεί για την καλλιέργεια του αρδευόμενου αραβόσιτου. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι εν λόγω

αρχές έκριναν ότι η διόρθωση έπρεπε να οριστεί στα 17 855 ευρώ και όχι στα 1 831 526,08 ευρώ.

17 Στις 11 Ιουνίου 2002, οι ισπανικές αρχές διαβίβασαν έγγραφα σχετικά με τους λογαριασμούς του οργανισμού πληρωμών της Ναβάρα.

18 Στις 12 Ιουνίου 2002, η Επιτροπή εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση. Η απόφαση αυτή, νομική βάση της οποίας είναι το άρθρο 7, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού, εκκαθάρισε τους λογαριασμούς όλων των ισπανικών οργανισμών πληρωμών, με εξαίρεση αυτούς του FEGA και της Χώρας των Βάσκων, και επέφερε τροποποιήσεις στους εκκαθαρισθέντες λογαριασμούς.

19 Ακολούθως, οι ισπανικές αρχές συνέχισαν να αποστέλλουν έγγραφα στην Επιτροπή και να προβάλλουν επιχειρήματα σχετικά με ζητήματα ουσίας στο πλαίσιο της διαδικασίας που προηγείται της εκδόσεως της προβλεπομένης στο άρθρο 7, παράγραφος 4, του βασικού κανονισμού αποφάσεως περί συμφωνίας με τις κοινοτικές διατάξεις.

20 Με την παρούσα προσφυγή, το Βασίλειο της Ισπανίας ζητεί από το Δικαστήριο να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση, κατά το μέρος που περιλαμβάνει τροποποιήσεις προοριζόμενες για τη διόρθωση σφαλμάτων στους λογαριασμούς των οργανισμών πληρωμών της Castille-La Manche, της Ναβάρας και της Χώρας των Βάσκων (στο εξής: επίδικοι οργανισμοί πληρωμών). Επιπλέον, ζητεί να καταδικαστεί η Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

21 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή και να καταδικάσει το Βασίλειο της Ισπανίας στα δικαστικά έξοδα.

Επί της προσφυγής

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από παράβαση του κανονισμού εφαρμογής

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

22 Με τον πρώτο λόγο ακυρώσεως, η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η Επιτροπή εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση χωρίς να τηρήσει την προβλεπόμενη στο άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής διαδικασία διαβουλεύσεως. Ειδικότερα, η Επιτροπή παρέβη τη διάταξη αυτή, θεσπίζοντας την εν λόγω απόφαση χωρίς να αναμείνει την απάντηση των ισπανικών αρχών για την κοινοποίηση του σχεδίου αποφάσεως, χωρίς να τις καλέσει σε διμερή συνάντηση προκειμένου να αξιολογήσουν τη σοβαρότητα της προσαπτομένης παραβάσεως και χωρίς να τους παράσχει τη δυνατότητα να ζητήσουν, ενδεχομένως, τη διεξαγωγή διαδικασίας συμβιβασμού. Η Ισπανική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι, κατ' αυτόν τον τρόπο, οι εν λόγω αρχές δεν μπόρεσαν να επικαλεστούν τα απαιτούμενα αποδεικτικά στοιχεία και να προσκομίσουν τα έγγραφα που είναι αναγκαία για να δικαιολογήσουν τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες, γεγονός που συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων τους άμυνας.

23 Με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Επιτροπή τονίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία εκδόθηκε βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού, εντάσσεται στο στάδιο της λογιστικής εκκαθάρισης και όχι σε αυτό της

προβλεπόμενης στο άρθρο 4 του ίδιου άρθρου αποφάσεως περί ελέγχου της συμφωνίας με τις κοινοτικές διατάξεις. Προσθέτει ότι από το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού εφαρμογής υπέχει την υποχρέωση, πριν από την έκδοση της αποφάσεως για τη λογιστική εκκαθάριση, να κοινοποιήσει στο οικείο κράτος μέλος τα αποτελέσματα των ελέγχων της και κάθε σχεδιαζόμενη τροποποίηση.

24 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τις αποφάσεις της Επιτροπής περί μειώσεως των μηνιαίων προκαταβολών που καταβάλλονται στα κράτη μέλη για τις χρηματοδοτούμενες από το ΕΓΤΠΕ δαπάνες, υφίσταται ένας γενικός κανόνας σύμφωνα με τον οποίο η Επιτροπή δεν έχει δικαίωμα να αναλαμβάνει, στο πλαίσιο της διαχειρίσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής, ποσά που δεν ανταποκρίνονται στους κανόνες που διέπουν τη συγκεκριμένη κοινή οργάνωση της αγοράς (αποφάσεις της 17ης Οκτωβρίου 1991, C-342/89, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-5031, σκέψη 14, και C-346/89, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-5057, σκέψη 14). Κατά συνέπεια, έχει την εξουσία να προσαρμόζει, προτού τους εγκρίνει, τους λογαριασμούς των οργανισμών πληρωμών, προβαίνοντας στις αναγκαίες διορθώσεις εφόσον διαπιστώνει ότι ορισμένες δαπάνες πραγματοποιήθηκαν κατά παράβαση των εν λόγω κανόνων.

25 Η Επιτροπή εκτιμά ότι η προσβαλλόμενη απόφαση έχει αμιγώς προσωρινό χαρακτήρα υπό την έννοια ότι η απόφαση για το αν οι εν λόγω δαπάνες είναι σύμφωνες με τους κοινοτικούς κανόνες και η οριστική άρνηση χορηγήσεως κοινοτικής χρηματοδοτήσεως προϋποθέτουν την έκδοση αποφάσεως ως προς τη συμφωνία με τις κοινοτικές διατάξεις η οποία, μετά το πέρας της προβλεπόμενης στα άρθρα 7, παράγραφος 4, του βασικού κανονισμού και 8 του κανονισμού εφαρμογής διαδικασίας διαβουλεύσεως, επιβεβαιώνει ενδεχομένως τις ήδη πραγματοποιηθείσες λογιστικές προσαρμογές. Τέλος, η Επιτροπή αμφισβητεί τον ισχυρισμό της Ισπανικής Κυβερνήσεως ότι υπήρξε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας του Βασιλείου της Ισπανίας.

26 Με το υπόμνημα απαντήσεως, η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει, αφενός, ότι, στο από 27 Μαρτίου 2002 έγγραφό της, η Επιτροπή ουδόλως αναφέρει ότι έπρεπε να πραγματοποιηθεί δημοσιονομική διόρθωση κατά το στάδιο της εκκαθαρίσεως των

λογαριασμών των επίδικων οργανισμών πληρωμών και, αφετέρου, ότι το ποσό των δαπανών που δεν μπορούσαν να τύχουν χρηματοδοτήσεως προσδιορίστηκε ποσοτικώς, το πρώτον, με τη συνοπτική έκθεση και με το αντίστοιχο σχέδιο αποφάσεως της Επιτροπής, που συζητήθηκαν κατά τη συνάντηση της επιτροπής του ΕΓΤΠΕ στις 19 Απριλίου 2002. Υποστηρίζει, επίσης, ότι η συνοπτική έκθεση δεν υπάρχει στην ισπανική γλώσσα.

27 Επιπλέον, η Ισπανική Κυβέρνηση φρονεί ότι, παρά τη νομολογία που επικαλείται η Επιτροπή, οι δημοσιονομικές διορθώσεις δεν έπρεπε να γίνουν στο πλαίσιο της λογιστικής εκκαθάρισης. Πρώτον, οι δαπάνες που είχαν πραγματοποιηθεί χωρίς να τηρηθούν οι κανόνες της συγκεκριμένης κοινής οργάνωσης της αγοράς είναι κατώτερες από το επίπεδο σημαντικότητας που ορίζει η Επιτροπή. Δεύτερον, οι οργανισμοί πιστοποίησης διαβεβαίωσαν ότι είχαν δοθεί επαρκείς εγγυήσεις ως προς την πληρότητα, την ακρίβεια και την ειλικρίνεια των λογαριασμών. Τρίτον, η εν λόγω νομολογία αφορά αποφάσεις της Επιτροπής περί μειώσεως των μηνιαίων προκαταβολών, οι οποίες έχουν νομική βάση διαφορετική από αυτή της προσβαλλομένης αποφάσεως. Τέταρτον, η εν λόγω κυβέρνηση απαγορεύει τη μονομερή επιβολή αποφάσεως εκκαθάρισης λογαριασμών που δεν περιορίζεται αποκλειστικά σε «λογιστικές προσαρμογές» και που δεν έχει εκδοθεί σύμφωνα με τις προς τούτο προβλεπόμενες τυπικές διαδικασίες, όταν μάλιστα έχει ήδη κινηθεί η διαδικασία που οδηγεί στην έκδοση αποφάσεως περί συμφωνίας της εκκαθάρισης. Τέλος, η Ισπανική Κυβέρνηση χαρακτηρίζει «πρόωρες» τις δημοσιονομικές διορθώσεις των λογαριασμών των επίδικων οργανισμών πληρωμών, πριν από το τέλος της προβλεπόμενης για την έκδοση αποφάσεως περί συμφωνίας της εκκαθάρισης διαδικασίας, και τούτο κατά μείζονα λόγο καθότι, στην περίπτωση του οργανισμού πληρωμών της Χώρας των Βάσκων, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν οδήγησε στην εκκαθάριση των λογαριασμών.

28 Με το υπόμνημα ανταπαντήσεως, η Επιτροπή αρνείται τον πρόωρο χαρακτήρα των προσαρμογών στους λογαριασμούς των επίδικων οργανισμών πληρωμών. Από τα στοιχεία που είχε στη διάθεσή της μπόρεσε να αντλήσει γενικά συμπεράσματα ως προς την πληρότητα, την ακρίβεια και την ειλικρίνεια των λογαριασμών που διαβιβάστηκαν, βάσει των οποίων οι δαπάνες που περιλαμβάνονταν στους λογαριασμούς αυτούς είτε έγιναν δεκτές είτε απορρίφθηκαν εφόσον δεν είχαν αναληφθεί σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες.

29 Επιπλέον, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι αντιρρήσεις που προβλήθηκαν με το υπόμνημα απαντήσεως της Ισπανικής Κυβερνήσεως, σχετικά με την κοινοποίηση, με το από 27 Μαρτίου 2002 έγγραφο, των τροποποιήσεων που σκόπευε να επιφέρει στους λογαριασμούς που της είχαν διαβιβαστεί συνιστούν νέο λόγο ακυρώσεως που πρέπει να κριθεί απαράδεκτος. Επικουρικώς, η Επιτροπή ζητεί να απορριφθεί αυτός ο λόγος ακυρώσεως ως αβάσιμος.

30 Τέλος, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το ζήτημα στην παρούσα υπόθεση είναι η δυνατότητά της να προσαρμόζει τους ετήσιους λογαριασμούς των οργανισμών πληρωμών για αδικαιολόγητες δαπάνες, πράγμα που υποδηλώνει προβλήματα ως προς την ποιότητα των λογαριασμών και, επιπλέον, ως προς τη συμφωνία τους με την ισχύουσα κοινοτική κανονιστική ρύθμιση. Η αναγνώριση της δυνατότητας αυτής είναι, εν πάση περιπτώσει, ουσιώδης για να μην απολέσει την ουσία της η διαδικασία εκκαθάρισης των ετήσιων λογαριασμών.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

31 Εκ προοιμίου πρέπει να εξεταστεί αν η Επιτροπή έχει την εξουσία να προβαίνει σε δημοσιονομικές διορθώσεις των ετήσιων λογαριασμών των οργανισμών πληρωμών ήδη κατά το στάδιο της εκδόσεως αποφάσεως για την εκκαθάριση των λογαριασμών.

32 Κατ' αρχάς, το άρθρο 7, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού προβλέπει ότι μια τέτοια απόφαση, η οποία αφορά την πληρότητα, την ακρίβεια και την ειλικρίνεια των λογαριασμών που διαβιβάζονται, δεν προδικάζει τη λήψη ενδεχόμενης μεταγενέστερης αποφάσεως κατ' εφαρμογή της παραγράφου 4 του ίδιου άρθρου σχετικά με τις δαπάνες για τις οποίες δεν πρέπει να χορηγηθεί κοινοτική χρηματοδότηση, εφόσον αυτές δεν πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τους

κοινοτικούς κανόνες. Το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής επαναλαμβάνει το σημείο αυτό και διευκρινίζει ότι τα προς ανάκτηση ποσά από κάθε κράτος μέλος προσδιορίζονται αφαιρώντας τις προκαταβολές που χορηγήθηκαν για το εν λόγω οικονομικό έτος από τις δαπάνες που αναγνωρίζονται για το ίδιο έτος. Συνεπώς, κατά την έκδοση της αποφάσεως λογιστικής εκκαθάρισης, η Επιτροπή μπορεί να λάβει υπόψη της τις ελλείψεις που διαπιστώθηκαν ως προς την ποιότητα των λογαριασμών που της διαβιβάστηκαν και μάλιστα ανεξάρτητα από την προβλεπόμενη στο άρθρο 7, παράγραφος 4, απόφαση περί συμφωνίας με τους κοινοτικούς κανόνες.

33 Ακολούθως, δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 2, του κανονισμού εφαρμογής, τροποποιήσεις στηριζόμενες στις επαληθεύσεις των ετήσιων λογαριασμών μπορούν να προταθούν πριν από την εκκαθάριση, υπό τον όρον ότι οι προτάσεις διαβιβάζονται στο οικείο κράτος μέλος πριν από τις 31 Μαρτίου που έπεται του τέλους του χρηματοδοτικού έτους. Συναφώς, όπως προκύπτει από το έγγραφο της 27ης Μαρτίου 2002 και από το παράρτημά του, οι διορθώσεις που προτάθηκαν για τους ετήσιους λογαριασμούς των οργανισμών πληρωμών της Castille-La Manche και της Χώρας των Βάσκων κοινοποιήθηκαν στο Βασίλειο της Ισπανίας.

34 Τέλος, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η Επιτροπή δεν έχει δικαίωμα να αναλαμβάνει, στο πλαίσιο της διαχειρίσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής, ποσά που δεν ανταποκρίνονται στους κανόνες που διέπουν τη συγκεκριμένη κοινή οργάνωση της αγοράς και ότι ο κανόνας αυτός είναι γενικής εφαρμογής (προπαρατεθείσες αποφάσεις Γερμανία κατά Επιτροπής, σκέψεις 14 και 15, καθώς και Ιταλία κατά Επιτροπής, σκέψεις 14 και 15).

35 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, όταν η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι λογαριασμοί των οργανισμών πληρωμών περιλαμβάνουν δαπάνες πραγματοποιηθείσες κατά παράβαση των κοινοτικών κανόνων που διέπουν την εν λόγω κοινή οργάνωση αγοράς, έχει την εξουσία να αντλήσει όλες τις επιβαλλόμενες συνέπειες και, ως εκ τούτου, να προβεί σε δημοσιονομικές διορθώσεις των ετήσιων λογαριασμών των οργανισμών πληρωμών ήδη κατά το στάδιο της αποφάσεώς της για την εκκαθάριση των λογαριασμών που λαμβάνεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού.

36 Εφόσον η Επιτροπή είναι αρμόδια να προβαίνει σε τέτοιες διορθώσεις προκειμένου να εκδώσει την απόφαση εκκαθάρισης, πρέπει να εξακριβωθεί αν, εν προκειμένω, προσβλήθηκαν τα δικαιώματα άμυνας του Βασιλείου της Ισπανίας, πράγμα που ρητώς αμφισβητεί η Ισπανική Κυβέρνηση.

37 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας, στο πλαίσιο οποιασδήποτε διαδικασίας που κινείται εναντίον ενός προσώπου και είναι ικανή να καταλήξει σε βλαπτική γι' αυτό πράξη, συνιστά θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου και πρέπει να διασφαλίζεται, ακόμη και ελλείψει ειδικής κανονιστικής ρυθμίσεως. Η αρχή αυτή επιτάσσει να παρέχεται η δυνατότητα στους αποδέκτες αποφάσεων, οι οποίες θίγουν σημαντικά τα συμφέροντά τους, να καθιστούν λυσιτελώς γνωστή την άποψή τους (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 24ης Οκτωβρίου 1996, C-32/95 P, Επιτροπή κατά Lisrestral κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-5373, σκέψη 21, και της 21ης Σεπτεμβρίου 2000, C-462/98 P, Mediocurso κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-7183, σκέψη 36).

38 Εν προκειμένω, η δυνατότητα που δόθηκε στις ισπανικές αρχές να διατυπώσουν την άποψή τους ως προς τις προτάσεις εκκαθαρίσεως των λογαριασμών, τόσο με την αλληλογραφία μεταξύ των αρχών αυτών και της Επιτροπής όσο και με τη συνάντηση της επιτροπής ΕΓΤΠΕ της 19ης Απριλίου 2002, πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, πληροί τις επιταγές της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας.

39 Είναι απορριπτέα τα επιχειρήματα της Ισπανικής Κυβερνήσεως που στηρίζουν την άποψη ότι η Επιτροπή όφειλε να συγκαλέσει διμερή συνάντηση και, ενδεχομένως, να παράσχει στο Βασίλειο της Ισπανίας τη δυνατότητα να ζητήσει τη διενέργεια διαδικασίας συμβιβασμού. Συγκεκριμένα, η προβλεπόμενη στο άρθρο 8, παρά-

γραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής διαδικασία για τον οριστικό προσδιορισμό των διορθώσεων που έπρεπε να πραγματοποιηθούν δεν ολοκληρώθηκε μέχρι την ημερομηνία ασκήσεως της προσφυγής από το εν λόγω κράτος μέλος. Επομένως, τα επιχειρήματα αυτά δεν ασκούν επιρροή ως προς τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως.

40 Σχετικά με τις αντιρρήσεις που προέβαλε η Ισπανική Κυβέρνηση με το υπόμνημά της απαντήσεως ως προς την παράλειψη της Επιτροπής να της κοινοποιήσει, με το έγγραφο της 27ης Μαρτίου 2002, τις προταθείσες στο πλαίσιο της εκκαθάρισης των λογαριασμών δημοσιονομικές διορθώσεις, πρέπει να σημειωθεί ότι το δικόγραφο περιέχει έναν κυρίως προβαλλόμενο λόγο ακυρώσεως, αντλούμενο από παράβαση του κανονισμού εφαρμογής, συνιστάμενο στον ισχυρισμό ότι δεν τηρήθηκε η προβλεπόμενη στο άρθρο 8, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού διαδικασία διαβουλεύσεως. Οι εν λόγω αντιρρήσεις, οι οποίες ουδόλως αφορούν την εν λόγω διαδικασία διαβουλεύσεως, δεν μπορούν, ως εκ τούτου, να συνδεθούν με αυτόν τον λόγο ακυρώσεως και πρέπει, επομένως, να θεωρηθούν ως νέος λόγος ακυρώσεως προβαλλόμενος το πρώτον με το υπόμνημα απαντήσεως.

41 Εν προκειμένω, όμως, δεν ανέκυψε στο πλαίσιο της διαδικασίας κανένα νέο στοιχείο που να δικαιολογεί την καθυστερημένη επίκληση εκ μέρους της Ισπανικής Κυβερνήσεως ενός τέτοιου λόγου ακυρώσεως, ενώ η εν λόγω κυβέρνηση είχε τη δυνατότητα να τον προβάλει με το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο. Κατά συνέπεια, αυτός ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτος κατ' εφαρμογή του άρθρου 42, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά τον λόγο ακυρώσεως που αντλείται από το γεγονός ότι δεν υπάρχει ισπανικό κείμενο της συνοπτικής εκθέσεως, καθότι και αυτός ο λόγος ακυρώσεως προβάλλεται το πρώτον με το υπόμνημα απαντήσεως.

42 Κατόπιν των προεκτεθέντων, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του επικουρικώς προβαλλόμενου δεύτερου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από τον εσφαλμένο χαρακτήρα του προς ανάκτηση ποσού που ορίζει το παράρτημα Ι της προσβαλλομένης αποφάσεως

43 Η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει, στην περίπτωση που το Δικαστήριο θεωρήσει ότι συντρέχει παράβαση της διαδικασίας σχετικά με τη δημοσιονομική διόρθωση που εφαρμόστηκε στους λογαριασμούς των επίδικων οργανισμών πληρωμών μόνον όσον αφορά τους λογαριασμούς του οργανισμού πληρωμών της Castille-La Manche, ότι η δημοσιονομική διόρθωση που εμφαίνεται στο παράρτημα Ι της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι εσφαλμένη τόσο ως προς την αρχή της όσο και ως προς το ποσό της.

Επί του πρώτου σκέλους του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, σχετικά με το βάσιμο της δημοσιονομικής διορθώσεως των λογαριασμών του οργανισμού πληρωμών της Castille-La Manche

— Επιχειρηματολογία των διαδίκων

44 Η Ισπανική Κυβέρνηση στηρίζεται στις παρατηρήσεις που διατύπωσε ο οργανισμός πιστοποίησης με το έγγραφο που αφορούσε το σχέδιο αποφάσεως, προκειμένου να αμφισβητήσει το βάσιμο της δημοσιονομικής διορθώσεως. Υποστηρίζει ότι, με το

έγγραφο αυτό, ο οργανισμός πιστοποίησης διαπίστωσε ότι η μοναδική κύρια παρατήρηση που έπρεπε, ως εκ τούτου, να εξεταστεί άμεσα από τους κύριους υπεύθυνους του οργανισμού πληρωμών, η οποία είχε αναφερθεί με την έκθεση ελέγχου για την πιστοποίηση των λογαριασμών του οικονομικού έτους ΕΓΤΠΕ 2001 (στο εξής: έκθεση πιστοποίησης), σχετικά με την έλλειψη συντονισμού μεταξύ του κέντρου διαχειρίσεως και του τμήματος πληροφορικής, σχετίζεται με χρηματοοικονομικό σφάλμα οφειλόμενο στην εσφαλμένη εφαρμογή του συντελεστή κυρώσεως για την αγρανάπαυση του αρδευόμενου αραβόσιτου. Ο οργανισμός πιστοποίησης εκτιμά, αφενός, ότι πρόκειται για σφάλμα που δεν διαπιστώθηκε κατά τα προηγούμενα έτη και που επηρεάζει μία μόνον από τις διάφορες γραμμές του προϋπολογισμού που εμπίπτουν στις «αροτραίες καλλιέργειες» και, αφετέρου, ότι το σφάλμα είναι συστηματικό, οπότε υπάρχει δυνατότητα να εντοπιστεί ο μηχανισμός που το προκάλεσε και, κατ' επέκταση, να αξιολογηθούν επακριβώς οι συνέπειες.

45 Επιπλέον, στηριζόμενη στην κατευθυντήρια γραμμή υπ' αριθ. 8 της Επιτροπής, που επαναλαμβάνεται στο έγγραφο VI/5331/98, το οποίο τιτλοφορείται «Κατευθυντήριες γραμμές για τον έλεγχο πιστοποίησης των λογαριασμών των οργανισμών πληρωμών του ΕΓΤΠΕ» και αφορά τη δειγματοληψία και την αξιολόγηση των σφαλμάτων των εθνικών οργανισμών πιστοποίησης, η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι δεν χρειάζεται δημοσιονομική διόρθωση, τουλάχιστον κατά το στάδιο της λογιστικής εκκαθάρισης, καθότι το αποτέλεσμα της προβλέψεως των σφαλμάτων που διαπιστώνονται συνολικά κατά τον οικονομικό έλεγχο των λογαριασμών αναφοράς ανέρχεται σε 7 725 640,85 ευρώ, ποσό κατώτερο από το επίπεδο σημαντικότητας που εκτιμάται σε 1 % για το σύνολο των δαπανών. Για τον λόγο αυτό, ο οργανισμός πιστοποίησης κατέληξε στην πληρότητα, την ακρίβεια και την ειλικρίνεια των λογαριασμών που διαβίβασε ο οργανισμός πληρωμών της Castille-La Manche για το οικονομικό έτος 2001.

46 Με τα υπομνήματά της, η Επιτροπή εκθέτει τους λόγους για τους οποίους οι υπηρεσίες αυτές κατέληξαν ότι οι λογαριασμοί του οργανισμού πληρωμών δεν έπρεπε να εγκριθούν χωρίς προηγουμένως να προσαρμοστούν. Στηρίζεται, συναφώς, στην έκθεση πιστοποίησης. Όπως ακριβώς και ο οργανισμός πιστοποίησης, συνέκρινε τα στοιχεία της εκθέσεως αυτής με εκείνα που περιλαμβάνονται στην έκθεση του εν λόγω οργανισμού που περιλαμβάνει τα πορίσματα του οικονομικού ελέγχου των λογαριασμών του προηγούμενου έτους.

47 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η έκθεση πιστοποίησης, όπως παρατίθεται από την ίδια, περιλαμβάνει, μεταξύ των «παρατηρήσεων για σημεία που δεν διορθώθηκαν πλήρως κατά το παρόν οικονομικό έτος», μία κύρια παρατήρηση σχετική με τον τομέα των αροτραίων καλλιεργειών. Αυτή αφορά τον συντονισμό του κέντρου διαχείρισης με την υπηρεσία πληροφορικής για την τροποποίηση των εφαρμογών πληροφορικής για τη διαχείριση των ενισχύσεων.

48 Η Επιτροπή προσθέτει ότι, κατά τον οργανισμό πιστοποίησης, η κύρια αυτή παρατήρηση παραπέμπει σε παρατηρήσεις σχετικές με τα δύο είδη σφαλμάτων στους λογαριασμούς του προηγούμενου οικονομικού έτους τα οποία περιλαμβάνονται στην έκθεση του οργανισμού αυτού. Το πρώτο είναι σφάλμα πληροφορικής που οδήγησε στην καταβολή εσφαλμένων ποσών όσον αφορά τις ενισχύσεις προς τους δικαιούχους του συμπληρώματος που χορηγήθηκε υπέρ της παραγωγής σκληρού σίτου στις ειδικές περιοχές. Το δεύτερο σφάλμα, που παρέμεινε ανεξήγητο, συνδέεται με σύστημα πληροφορικής για τον εντοπισμό των ελλείψεων κατά τη διασταύρωση των στοιχείων σχετικά με την τήρηση της υποχρεώσεως ελάχιστης εκτάσεως για τα αγροτεμάχια που δηλώθηκαν υπό αγρανάπαυση. Το τελευταίο αυτό σφάλμα οδήγησε στην καταβολή ποσών ανώτερων από τα οφειλόμενα.

49 Κατά την έκθεση πιστοποίησης, όπως την παραθέτει η Επιτροπή, η διαπίστωση παρόμοιων ελλείψεων στους λογαριασμούς του οικονομικού έτους 2001 δείχνει ότι τα σφάλματα των λογαριασμών του προηγούμενου οικονομικού έτους δεν διορθώθηκαν πριν από την κατάρτιση των επόμενων λογαριασμών. Η Επιτροπή εκτιμά ότι από την εν λόγω έκθεση προκύπτει ότι τα σφάλματα είναι τυχαία. Επικαλείται σφάλματα σχετικά με τον σκληρό σίτο και δυσκολίες σχετικές με την αναθεώρηση των παραμέτρων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της ενισχύσεως με βάση την έκταση, καθότι η αναθεώρηση αυτή καθίσταται αναγκαία λόγω των επανειλημμένων σφαλμάτων στις εφαρμογές πληροφορικής.

50 Η Επιτροπή επισημαίνει, ειδικότερα, ότι μια κακή εφαρμογή της μειώσεως της υπό αγρανάπαυση εκτάσεως σχετικά με τον αρδευόμενο αραβόσιτο οδήγησε στην καταβολή εσφαλμένων ποσών για το οικονομικό έτος 2001. Ισχυρίζεται, επίσης, στηριζόμενη στην έκθεση πιστοποίησης, ότι τα πορίσματα των επιθεωρήσεων δεν εισήχθησαν ορθώς στο σύστημα πληροφορικής και ότι αυτό δεν εντόπισε τη μη καταχώριση των αποτελεσμάτων αυτών.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

51 Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής, η απόφαση εκκαθάρισης των λογαριασμών καθορίζει το ποσό της δαπάνης που πραγματοποιήθηκε σε κάθε κράτος μέλος κατά τη διάρκεια του εν λόγω οικονομικού έτους και που πρέπει να καταλογισθεί στο ΕΓΤΠΕ. Συνεπώς, η Επιτροπή προβαίνει αναπόφευκτα σε αξιολόγηση των μη καταλογισθέντων ποσών.

52 Επιπλέον, κατά πάγια νομολογία, ο βασικός κανονισμός επιτρέπει στην Επιτροπή να επιβαρύνει το ΕΓΤΠΕ μόνον με τα ποσά που έχουν καταβληθεί σύμφωνα με τους θεσπισθέντες στους διαφόρους τομείς των γεωργικών προϊόντων κανόνες (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 25ης Φεβρουαρίου 1988, 327/85, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, Συλλογή 1988, σ. 1065, σκέψη 24· της 8ης Ιανουαρίου 1992, C-197/90, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-1, σκέψη 38, και της 24ης Ιανουαρίου 2002, C-118/99, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-747, σκέψη 38) και υποχρεώνει την Επιτροπή να αρνηθεί τη χρηματοδότηση δαπανών εφόσον διαπιστώσει, όπως εν προκειμένω, την ύπαρξη πλημμελειών (απόφαση της 9ης Ιανουαρίου 2003, C-157/00, Ελλάδα κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-153, σκέψη 44).

53 Κατά πάγια επίσης νομολογία, εναπόκειται στην Επιτροπή, προκειμένου να αποδείξει την ύπαρξη παραβάσεως των κανόνων της κοινής οργανώσεως των γεωργικών αγορών, όχι να αποδείξει κατά τρόπο εξαντλητικό την ανεπάρκεια των ελέγχων που διενήργησαν οι εθνικές διοικήσεις ή τον αντικανονικό χαρακτήρα των αριθμητικών στοιχείων που αυτές διαβίβασαν, αλλά να προσκομίσει ένα αποδεικτικό στοιχείο της σοβαρής και εύλογης αμφιβολίας την οποία έχει έναντι των εν λόγω ελέγχων ή αριθμητικών στοιχείων. Αυτός ο μετριασμός της απαιτήσεως για την εκ μέρους της Επιτροπής απόδειξη εξηγείται από το γεγονός ότι το κράτος μέλος είναι αυτό που μπορεί καλύτερα να συλλέξει και επαληθεύσει τα αναγκαία στοιχεία για την εκκαθάριση των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ και στο οποίο εναπόκειται, συνεπώς, να προσκομίσει την πλέον λεπτομερή και πλήρη απόδειξη του αληθούς χαρακτήρα των ελέγχων τους οποίους διενήργησε ή των αριθμητικών στοιχείων τα οποία προσκόμισε και, ενδεχομένως, της ανακρίβειας των ισχυρισμών της Επιτροπής (βλ. αποφάσεις της 6ης Μαρτίου 2001, C-278/98, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. I-1501, σκέψεις 39 έως 41· προπαρατεθείσα απόφαση Ελλάδα κατά Επιτροπής, σκέψεις 15 έως 17, και της 4ης Μαρτίου 2004, C-344/01, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-2081, σημείο 58).

54 Περαιτέρω, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως κρίνει ότι το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν μπορεί να αποδυναμώσει τις διαπιστώσεις της Επιτροπής χωρίς να στηρίξει του ισχυρισμούς του σε στοιχεία ικανά να αποδείξουν την ύπαρξη ενός αξιόπιστου και ευρύθμως λειτουργούντος συστήματος ελέγχου (προπαρατεθείσα απόφαση Ελλάδα κατά Επιτροπής, σκέψη 18).

55 Εν προκειμένω, με τα υπομνήματά της, η Επιτροπή προσκόμισε σημαντικά αποδεικτικά στοιχεία για να δικαιολογήσει την αμφιβολία της ως προς την αξιοπιστία των ελέγχων που πραγματοποίησαν το 2001 οι ισπανικές αρχές. Κατ' αρχάς, ισχυρίστηκε ότι σφάλματα που είχαν διαπραχθεί κατά το οικονομικό έτος 2000 δεν διορθώθηκαν το επόμενο έτος, περιλαμβανομένων σφαλμάτων που προέκυψαν από εφαρμογές πληροφορικής και που οδήγησαν στην καταβολή εσφαλμένων ποσών όσον αφορά τον σκληρό σίτο και την ελάχιστη έκταση που είχε δηλωθεί υπό αγρανάπαυση. Ακολούθως, τόνισε, βάσει της εκθέσεως πιστοποίησης, αφενός, ότι η εσφαλμένη εφαρμογή της μειώσεως της υπό αγρανάπαυση εκτάσεως σχετικά με τον αρδευόμενο αραβόσιτο οδήγησε στην καταβολή εσφαλμένων ποσών για το οικονομικό έτος 2001, καθότι παρατηρήθηκαν διαφορές κατά τον έλεγχο των φακέλων και, αφετέρου, ότι δεν είχε προβεί στους ελέγχους που αποβλέπουν στη

διασφάλιση της καταχωρίσεως των πορισμάτων των επιθεωρήσεων. Τέλος, όπως προκύπτει από τα αποσπάσματα της εκθέσεως πιστοποίησης που επισυνάφθηκαν στο υπόμνημα αντικρούσεως της Επιτροπής, οι έλεγχοι αυτοί δεν πραγματοποιήθηκαν σε διάφορες κατηγορίες του τομέα των αροτραίων καλλιεργειών.

56 Η Ισπανική Κυβέρνηση όμως δεν απέδειξε το υποστατό των ελέγχων αυτών ούτε την ανακρίβεια των ισχυρισμών της Επιτροπής. Επιπλέον, δεν απέδειξε ότι οι ελλείψεις που εντοπίστηκαν στο σύστημα ελέγχου του οικονομικού έτους 2000 διορθώθηκαν προκειμένου το σύστημα αυτό να καταστεί αξιόπιστο για το οικονομικό έτος 2001. Ο ισχυρισμός ότι το σφάλμα αφορούσε μόνον τη γραμμή του προϋπολογισμού που αντιστοιχούσε στον αρδευόμενο αραβόσιτο ουδόλως ικανοποιεί την υποχρέωση αποδείξεως που υπέχει το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, όπως αυτή ορίστηκε από τη νομολογία που υπενθυμίστηκε στη σκέψη 54 της παρούσας αποφάσεως.

57 Περαιτέρω, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι το αποτέλεσμα της προβλέψεως των συνολικών διαπιστωθέντων σφαλμάτων υπερβαίνει το επίπεδο σημαντικότητας που έχει οριστεί με την κατευθυντήρια γραμμή υπ' αριθ. 8 της Επιτροπής. Συγκεκριμένα, η εν λόγω κατευθυντήρια γραμμή αφορά τη δειγματοληψία και την αξιολόγηση των σφαλμάτων από τους εθνικούς οργανισμούς πιστοποίησης. Δεν μπορεί να επηρεάσει την αρμοδιότητα της Επιτροπής να τροποποιεί τους ετήσιους λογαριασμούς κατά το στάδιο της εκδόσεως της αποφάσεως περί εκκαθαρίσεώς τους.

58 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η επιχειρηματολογία της Επιτροπής είναι ικανή να αποτελέσει στοιχείο σοβαρής και εύλογης αμφιβολίας ως προς τα αποτελέσματα των ελέγχων που πραγματοποίησαν οι ισπανικές αρχές, οι οποίες δεν αντέκρουσαν λυσιτελώς την επιχειρηματολογία αυτή. Συνεπώς, η Επιτροπή βασίμως διαπίστωσε παράβαση των κοινοτικών κανόνων σχετικά με τις δαπάνες του ΕΓΤΠΕ και, υπό την

επιφύλαξη του ζητήματος της εκτιμήσεως του ποσού των αδικαιολόγητων δαπανών, βασίμως προέβη σε δημοσιονομική διόρθωση.

59 Κατά συνέπεια, το πρώτο σκέλος του δεύτερου λόγου ακυρώσεως που προέβαλε το Βασίλειο της Ισπανίας προς στήριξη της προσφυγής του πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου σκέλους του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αφορά τον υπολογισμό της δημοσιονομικής διορθώσεως των λογαριασμών του οργανισμού πληρωμών της Castille-La Manche

— Επιχειρηματολογία των διαδίκων

60 Πρώτον, η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η δημοσιονομική διόρθωση πρέπει να αφορά αποκλειστικά τη γραμμή του προϋπολογισμού για τις αροτραίες καλλιέργειες, στην οποία σημειώθηκε σφάλμα οφειλόμενο στην έλλειψη συντονισμού μεταξύ των υπηρεσιών, ήτοι τη γραμμή του προϋπολογισμού που αντιστοιχεί στο πάγωμα των εδαφών που συνδέονται με τον αρδευόμενο αραβόσιτο στην οποία στηρίζεται η πρόταση διορθώσεως της Επιτροπής.

61 Η τελευταία απαντά ότι, λόγω του τυχαίου χαρακτήρα του δείγματος, το πρόβλημα του συντονισμού μεταξύ των υπηρεσιών μπορεί να επιφέρει διάφορα είδη σφαλμάτων. Συνδέοντας τα σφάλματα που διαπιστώθηκαν για τα οικονομικά έτη 2000 και 2001, ο οργανισμός πιστοποίησης επιβεβαίωσε κατ' αυτόν τον τρόπο ότι το πρόβλημα του συντονισμού δεν αφορά μόνον τον αρδευόμενο αραβόσιτο, αλλά και τον σκληρό σίτο ή την ελάχιστη δηλωθείσα υπό αγρανάπαυση έκταση.

62 Δεύτερον, η Ισπανική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι, ακόμη και αν ληφθεί ως βάση, όπως πράττει η Επιτροπή, η πιθανότερη αξία της προβλέψεως των τυχαίων σφαλμάτων σχετικά με τις ενισχύσεις στις αροτραίες καλλιέργειες, το ποσό αυτό θα ανερχόταν σε 1 380 043, 53 ευρώ, εφόσον η πρόβλεψη της Επιτροπής περιλαμβάνει τη γραμμή του προϋπολογισμού που αντιστοιχεί στις αντισταθμιστικές αποζημιώσεις, η οποία δεν εμπίπτει στις ενισχύσεις για τις αροτραίες καλλιέργειες.

63 Η Επιτροπή, επαναλαμβάνοντας με το υπόμνημά της ανταπαντήσεως το κείμενο της συνημμένης σ' αυτό ανακοινώσεως της 10ης Δεκεμβρίου 2002 η οποία ανέφερε ότι «πράγματι η γραμμή των αντισταθμιστικών αποζημιώσεων δεν έπρεπε να ληφθεί υπόψη κατά την πρόβλεψη» και ότι «ο ισχυρισμός αυτός θα ληφθεί υπόψη για την τελική διόρθωση», διευκρινίζει ότι, κατά την άποψή της, από αυτό προκύπτει ο προσωρινός χαρακτήρας των προσαρμογών των λογαριασμών με την προσβαλλόμενη απόφαση. Η Επιτροπή εκτιμά, επιπλέον, ότι το βάρος αποδείξεως δεν μπορεί, στο πλαίσιο διαδικασίας λογιστικής εκκαθαρίσεως, να υπερβαίνει το απαιτούμενο στο πλαίσιο διαδικασίας για την έκδοση αποφάσεως περί συμφωνίας της εκκαθάρισης, με την οποία καθορίζονται οριστικά οι ενδεχόμενες δημοσιονομικές διορθώσεις που πρέπει να εφαρμοστούν.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

64 Όσον αφορά το βάρος αποδείξεως, οι αρχές που καθιερώνει η νομολογία του Δικαστηρίου υπενθυμίστηκαν με τις σκέψεις 53 και 54 της παρούσας αποφάσεως. Ειδικότερα, όταν η Επιτροπή προβαίνει σε αξιολόγηση βάσει των πορισμάτων των ελέγχων που είχαν πραγματοποιηθεί για τον υπολογισμό του ποσού των δαπανών που φέρει κανονικά το ΕΓΤΠΕ, το Δικαστήριο επιβεβαιώνει την αξιολόγηση αυτή εφόσον το κράτος μέλος δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε σε ανακριβή πραγματικά στοιχεία ούτε απέδειξε ότι οι παρατυπίες που είχαν εντοπιστεί δεν επηρεάζουν τον προϋπολογισμό της

Κοινότητας ή τον επηρεάζουν σαφώς λιγότερο από όσο προκύπτει από τις εκτιμήσεις της Επιτροπής (απόφαση της 21ης Μαρτίου 2002, C-130/99, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-3005, σκέψεις 90 και 91).

65 Συναφώς, ο ισχυρισμός και μόνον ότι το σφάλμα που διέπραξαν οι ισπανικές αρχές επηρεάζει μόνον τον αρδευόμενο αραβόσιτο, ο οποίος δεν θεμελιώνεται με κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει την ύπαρξη αξιόπιστου και λειτουργικού συστήματος ελέγχου, ουδόλως αποδυναμώνει την αξιολόγηση της Επιτροπής.

66 Αντιθέτως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της τους οποίους επαναλαμβάνει με το υπόμνημα ανταπαντήσεως και εκθέτει με τη σκέψη 63 της παρούσας αποφάσεως, η Επιτροπή ανέφερε ότι είχε εσφαλμένα περιλάβει τη γραμμή του προϋπολογισμού για τις αντισταθμιστικές αποζημιώσεις στη δική της πρόβλεψη. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό, όπως επισημαίνει ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 56 των προτάσεών του, ότι η Επιτροπή εσφαλμένα περιέλαβε τις εν λόγω αντισταθμιστικές αποζημιώσεις στην αξιολόγηση του ποσού των σφαλμάτων.

67 Επιπλέον, υπάρχουν αντικειμενικά στοιχεία που επιβεβαιώνουν την ύπαρξη του σφάλματος αυτού. Συγκεκριμένα, από τον κατάλογο της πιθανότερης αξίας των σφαλμάτων που προέβλεψε ο οργανισμός πιστοποίησης βάσει των λογαριασμών του οργανισμού πληρωμών της Castille-La Manche, ο οποίος εμφαίνεται στα αποσπάσματα της εκθέσεως πιστοποίησης που επισυνάφθηκαν στο υπόμνημα αντικρούσεως της Επιτροπής, προκύπτει ότι οι αντισταθμιστικές αποζημιώσεις περιλαμβάνονται στην πραγματοποιηθείσα δημοσιονομική διόρθωση.

68 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι παράνομη, καθόσον αποβλέπει στην ανάκτηση ποσών που το Βασίλειο της Ισπανίας δεν οφείλει στο τμήμα Εγγυήσεων του ΕΓΤΠΕ.

69 Δεδομένου ότι το Βασίλειο της Ισπανίας κατέληξε στην ακύρωση του ποσού των αντισταθμιστικών αποζημιώσεων που περιελήφθησαν στη δημοσιονομική διόρθωση των λογαριασμών του εν λόγω οργανισμού πληρωμών, εναπόκειται στο Δικαστήριο να αποφανθεί επί των αιτημάτων του.

70 Παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή εξέφρασε την πρόθεση να λάβει υπόψη το εν λόγω σφάλμα για τον καθορισμό της τελικής διορθώσεως στην απόφαση περί συμφωνίας, κατ' εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 4, του βασικού κανονισμού, το Δικαστήριο οφείλει να αντλήσει όλες τις συνέπειες της εν λόγω παρανομίας ήδη κατά το στάδιο της εκ μέρους του εξετάσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως.

71 Επομένως, τίθεται το ερώτημα αν πρέπει να ακυρωθεί το σύνολο της δημοσιονομικής διορθώσεως των λογαριασμών του οργανισμού πληρωμών της Castille-La Manche στην οποία προέβη η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση ή αν μπορεί να αποφασιστεί μερική μόνον ακύρωση της διορθώσεως αυτής.

72 Πρέπει να θεωρηθεί ότι η Ισπανική Κυβέρνηση, ζητώντας επικουρικώς την απαλλαγή των ποσών των αντισταθμιστικών αποζημιώσεων, ζητεί τη μερική

ακύρωση των δημοσιονομικών διορθώσεων των εν λόγω λογαριασμών κατά το μέρος και μόνον που αφορούν τις αποζημιώσεις αυτές.

73 Ο κοινοτικός δικαστής δεν είναι αρμόδιος να αποφασίσει την ολική ακύρωση μιας αποφάσεως όταν ο προσφεύγων περιορίστηκε να ζητήσει τη μερική ακύρωσή της. Εντούτοις, δεν μπορεί κατά μείζονα λόγο βασίμως να ακυρώσει μερικώς την προσβαλλόμενη απόφαση σε περίπτωση αδυναμίας διαχωρισμού των διατάξεών της.

74 Επομένως, πρέπει να εξακριβωθεί αν το ποσό των αντισταθμιστικών αποζημιώσεων μπορεί να διαχωριστεί από τον λογαριασμό που αφορά τις αροτραίες καλλιέργειες, καθιστώντας κατ' αυτόν τον τρόπο δυνατή τη διόρθωσή του μόνο για το ποσό αυτό.

75 Συναφώς, ο κατάλογος της πιθανότερης αξίας των σφαλμάτων που προέβλεψε ο οργανισμός πιστοποίησης, ο οποίος εμφαίνεται στα αποσπάσματα της εκθέσεως πιστοποίησης που επισυνάφθηκαν στο υπόμνημα αντικρούσεως της Επιτροπής, παρέχει τη δυνατότητα να εντοπιστούν, βάσει των αριθμητικών στοιχείων του σφάλματος της Επιτροπής, και να καθοριστούν χωριστά τα ποσά σχετικά με τα δύο στοιχεία της διορθώσεως. Κατά συνέπεια, είναι δυνατό να περιοριστεί η δημοσιονομική διόρθωση μόνο στο ποσό που αφορά πραγματικά τον τομέα των αροτραίων καλλιεργειών.

76 Συνεπώς, δεδομένου του διακριτού χαρακτήρα του ποσού των αντισταθμιστικών αποζημιώσεων, προκύπτει ότι, χωρίς να χρειάζεται να ακυρωθεί το σύνολο της

δημοσιονομικής διορθώσεως των λογαριασμών του οργανισμού πληρωμών της Castilla-La Mancha με την προσβαλλόμενη απόφαση, μπορεί να αποφασιστεί η μερική ακύρωση της διορθώσεως αυτής.

77 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι πρέπει, αφενός, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση καθόσον, στο παράρτημά της Ι, περιλαμβάνεται στο προς ανάκτηση ποσό του Ηνωμένου Βασιλείου δημοσιονομική διόρθωση των λογαριασμών του οργανισμού πληρωμών της Castille-La Manche που αντιστοιχεί στο ποσό των αντισταθμιστικών αποζημιώσεων, και, αφετέρου, να απορριφθεί η προσφυγή κατά τα λοιπά.

Επί των δικαστικών εξόδων

78 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Εντούτοις, δυνάμει της παραγράφου 3, πρώτο εδάφιο, του ίδιου άρθρου, σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων, το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά έξοδά του. Δεδομένου ότι το Βασίλειο της Ισπανίας ηττήθηκε εν μέρει όσον αφορά τον πρώτο λόγο ακυρώσεως και η Επιτροπή όσον αφορά τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά τους έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Ακυρώνει την απόφαση αποφάσεως 2002/461/ΕΚ της Επιτροπής, της 12ης Ιουνίου 2002, για την εκκαθάριση των λογαριασμών των κρατών μελών στο πλαίσιο των δαπανών που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Εγγυήσεων, για το οικονομικό έτος 2001, καθόσον, στο παράρτημά της Ι, περιλαμβάνεται στο προς ανάκτηση ποσό του Ηνωμένου Βασιλείου δημοσιονομική διόρθωση των λογαριασμών του οργανισμού πληρωμών της Castille-La Manche που αντιστοιχεί στο ποσό των αντισταθμιστικών αποζημιώσεων.

2) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.

3) Το Βασίλειο της Ισπανίας και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων θα φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.

(υπογραφές)